

Grafické listy a kresby

Garant tematické databáze: **Zeman Václav, PhDr.**, archivář SOA v Litoměřicích - pobočky Děčín, tel.: +420 447 755 946, zeman@soalitomerice.cz

Vazba na Pravidla

Tematická databáze (TD) Grafické listy a kresby spadá v rámci požadavků na rozšířený popis do [Pravidel - 5.11 Grafické listy, kresby](#).

Pro popis vedut platí pravidla celostátního Soupisu vedut vzniklých do roku 1850 (Metodika odboru archivní správy a spisové služby MV ČR k soupisu vedut. Popis online prezentační aplikace Veduty v českých archivech. Dostupné [on-line] z WWW <http://veduty.bach.cz>. Dále jako Metodika "Veduty"). Převodník prvků je uveden [Příloze 7 – Převodník prvků celostátního soupisu vedut](#). Následující metodika kombinuje metodiku upravenou dle Základních pravidel a metodiku pro soupis vedut.

Co zapisovat?

Databáze slouží ke katalogizaci grafik a kreseb včetně vedut.

Stanovení evidenční jednotky

Správné vymezení grafických listů a kreseb z hlediska evidenčních jednotek viz Pravidla - [9. Mapy, plány, atlasy, technické výkresy, grafické listy, kresby](#).

Pozor! Mnoho grafických listů a kreseb je však součástí množstevních evidenčních jednotek (karton, fascikl, balík) a takto se i evidují! Avšak i na ně lze aplikovat následující pravidla podrobného popisu.

Na co si dát pozor?

- Jako dílčí EJ "grafický list" se neevidují plakáty!
- Dílčí EJ "kresba": Uvádí se počet jednotlivých kreseb a jejich svázaných souborů.

Úroveň popisu

Lze uplatnit jako *složku*, *jednotlivost* nebo teoreticky i jako *část jednotlivosti*.

Dále viz [Pravidla - Příloha 4 – Příklady jednotek popisu a úrovní popisu - příklady 9](#).

Podkategorie záznamu

U této TD se rozlišují dvě podkategorie:

- **grafický list** - vymezení v souladu s dílčí evidenční jednotkou "grafický list" - viz [Pravidla - 9.4 Grafický list](#).

- **kresba** - vymezení v souladu s dílčí evidenční jednotkou "kresby" - viz [Pravidla - 9.5 Kresba](#). Do kreseb se zařazují i výjimečně uchované malby.

Evidenční jednotka není pro zařazení do podkategorie rozhodující! Pokud je např. grafický list součástí aktového materiálu (EJ = karton), popíše se jako jednotlivost vnořená ve složce (kategorie/podkategorie záznamu = Grafické listy a kresby/grafický list).

Změna identifikace a jiného označení

V číselníku, který je napojen na toto pole, se nachází také hodnota **sign. soupisu vedut**. Tu zpracovatel použije pro zapsání průběžného čísla záznamu v rámci jednotlivého archivu, vyplněné v rámci celostátního soupisu vedut u nově zapsaných vedut do roku 1850 (pro potřebu celorepublikového soupisu vedut; *např. II/1-5, kdy se jedná o pořadové číslo 5 v rámci svazku II/1*), u vedut po roce 1850 se nevyplňuje.

Obsah

Na prvním místě je uveden název lokality v češtině nebo českém přepisu. U vedut měst může za názvem lokality následovat čárka a název čtvrti nebo městské části (*např. Kutná Hora, Sedlec*). Po pomlčce následuje popis zobrazené lokality.

Při popisu veduty se do obsahu dále může uvést:

- **Druh dokumentu (umístění)**

Údaj nejlépe vystihující *druh dokumentu*, na kterém je veduta zobrazena: volný list / list v publikaci / dopisní papír / výuční list / tovaryšský list / mapa / technický výkres / frontispis / účetní doklad / cenný papír / diplom / jiný

- **Umístění – popis**

Detailnější určení části dokumentu, kde se veduta nalézá (*např. levý horní roh, záhlaví, parerga aj.*).

- **Doplňující popis**

Případné další popisné údaje - popis objektů na vedutě s vysvětlujícími poznámkami (*Např. plán Studénky a okolí s vyznačením samostatně stojících budov, mostů apod., včetně vodních toků a zemské hranice (označeno písmeny); ve spodní části připojena vysvětlující legenda – příloha ke spisům týkajícím se soukromého mýta na statku Studénka*).

Pokud se podařilo identifikovat dílo, ze kterého byl grafický list extrahován, je uvedena plná citace tohoto díla včetně strany, resp. fólia, případně další údaje spojené s identifikací původu veduty (*např. původně z díla Martina Zeilera, Topographia Hassiae et Regionum Vicinarum. Das ist beschreibung und eygentliche Abbildung der vornehmsten Städte und Plätze in Hessen unnd denen benachbarten Landschaften als Buchen /Wetterau /Westerwaldt /Löhgaw /Nassaw /Solms /Henaw /Witgenstein und andern. Franckfurt a. M., Merianische Erben 1655, Sectio 1, fol. 12 – určeno podle hlavního rejstříku - Haupt=Register Uber weiland Martini Zeileri Samptliche so wohl Hoch- und Nieder-Teutsche als auch Franzosische Topographias. Franckfurt am Mayn, in Verlegung Matthaei Merians Seel. Erben 1672*). U děl, u kterých

editor nemohl ověřit plnou citaci, buď proto, že dílo není v České republice dostupné, nebo se v knihovnách zachovalo v natolik zdevastovaném stavu, že obsahovalo pouze zlomek vyobrazení, je uvedeno pravděpodobné určení díla.

Legenda

Uveden je nápis na vyobrazení v původním jazyce a znění (Viz [Pravidla - 5.11.1 Legenda](#)).

Rozměry

Při popisu vedut se do pole rozměry uvádí všechny typy rozměrů:

- **Rozměry – dokument**

Uvedeny jsou maximální rozměry (šířka x výška) celého dokumentu v milimetrech. V případě, že jsou uvedeny pouze rozměry celého dokumentu, odpovídá rozměr veduty, resp. rámečku rozměru celého dokumentu.

- **Rozměry - obr. pole**

Uvedena je maximální šířka a maximální výška neohrazeného obrazového pole veduty, resp. velikost rámečku. Uvádí se v milimetrech.

- **Rozměry – rámeček**

Uveden je rozměr rámečku ohraničujícího vedutu. Uvádí se v milimetrech. V závorce za tímto údajem může být uvedeno další číslo, které označuje šířku tohoto rámečku.

Množství

Zde je uváděn **počet listů**, které tvoří zmíněnou vedutu. Při vytváření soupisu není brán ohled na počet exemplářů dané veduty v jednotlivém archivu. Tento údaj je vhodné uvádět v poli Poznámka.

Odkazy na příbuzné dokumenty

Dle NZP se do tohoto pole uvádí označení přidělené vedutě v rámci celostátního soupisu vedut, např. III4/14 (dle Metodiky "Veduty" se jedná o údaje z polí Svazek listinného soupisu a Číslo ve svazku).

Veřejná poznámka

Obsahuje specifické údaje, neobsažené v ostatních rubrikách. Zde se například zapisují údaje o multiplicitním výskytu uvedeného vyobrazení. V tomto případě se uvádějí všechny dostupné informace o výskytu téhož typu veduty v tomtéž nebo jiném archivním fondu (sbírce) v archivu a také údaje ukazující, čím se příslušný exemplář liší od příslušného záznamu. Většinou jde o citaci jiného dokumentu, záznamy o jeho velikosti, fyzickém stavu, archivním souboru a dalším určení. U vedut na tovaryšských listech mohly archivy, které měly k dispozici dílo Klause Stoppa o vedutách (Klaus Stopp, Die Handwerkskundschaften mit Ortsansichten. Beschreibender Katalog der Arbeitsattestate wandernder

Handwerksgesellen (1731-1830). Sv. 1-15, Stuttgart 1982-1985), na tomto typu archiválií určit typ veduty alespoň podle základního čísla.

Přístupové body - povinné a doporučené role

Následuje výčet rolí, u kterých by měl být napojen přístupový bod, pokud je znám:

Role	Třída	Povinnost	Vysvětlení
Vydavatelé / Nakladatelé	osoba/korporace	-	
Příjemci	osoba/korporace	-	
Autoři výtvarné stránky	osoba/korporace	vždy u jednotlivostí / částí jednotlivostí (<i>validace na upozornění</i>)	Tvůrci včetně autorů předloh (malíři, grafici apod.). Dle metodiky "Veduty" jde o autory předlohy. <i>Pokud není autor uveden, je potřeba vyjádřit tzv. "neuveđeným" přístupovým bodem!</i>
Tvůrci technického zpracování	osoba/korporace	vždy u jednotlivostí / částí jednotlivostí (<i>validace na upozornění</i>)	Tvůrci technického zpracování (například rytci). <i>Pokud není autor uveden, je potřeba vyjádřit tzv. "neuveđeným" přístupovým bodem!</i>
Tiskárny / tiskaři	osoba/korporace	-	
Místa vzniku jednotek popisu	geografický objekt	-	
Ostatní entity zachycené jednotkami popisu	geografický objekt	Při popisu vedut povinný vždy u jednotlivostí a částí jednotlivostí. V ostatních případech nepovinný.	Dle Metodiky "Veduty" se zde napojují: "Lokality" – uvedeny jsou všechny další (vyjma místa vzniku) geografické objekty přiřazené k záznamu. Slouží k specifikaci místa – od konkrétního místa, které veduta znázorňuje (+ případné jazykové mutace) až po vyšší územní celky, zároveň pro evidenci ostatních geografických objektů na vyobrazení (řeky, pohoří apod.). Pokud není možné podrobněji specifikovat místo (město, obec apod.), které veduta znázorňuje, uvede se alespoň dle Metodiky "Veduty" "země" - uváděn geografický objekt z Území a lidská sídla na úrovni = stát. U českých, moravských a slezských lokalit se uvádí Česko. <i>Pokud není místo uvedeno, je potřeba vyjádřit tzv. "neurčeným" přístupovým bodem!</i>
Ostatní entity zachycené	osoba/korporace	-	Dle Metodiky "Veduty" jde o neurčené osoby - tato rubrika byla zavedena na

Role	Třída	Povinnost	Vysvětlení
jednotkami popisu			základě zkušeností, které byly získány v průběhu tvorby soupisu. Většinou se zde uvádějí jména tiskařů, majitelů nebo knihkupců, může však jít o jakákoli jiná jména, vztahující se k předchozím rubrikám, která však nebylo možno blíže identifikovat.
Ostatní entity zachycené jednotkami popisu	zbylé	-	

Pokud je potřeba k určité roli zapsat více přístupových bodů, je potřeba uživatelsky přidat další řádek s totožnou rolí.

Ostatní prvky popisu

Ostatní prvky popisu dle kapitoly [4 Společná pravidla zpracování archiválií v SOA](#).